DAVID LAGERCRANTZ

SE MIKÄ EI TAPA

JATKOA

STIEG LARSSONIN

Millennium-sarjalle

WSOY

DAVID
LAGERCRANTZ

Se mikä ei tapa

Suomentanut Outi Menna

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

RUOTSINKIELINEN ALKUTEOS
Det som inte dödar oss

© David Lagercrantz & Moggliden AB,
first published by Norstedts, Sweden, in 2015.
Published by agreement with Norstedts Agency.

Suomenkielisen laitoksen © Outi Menna ja WSOY 2015
ISBN 978-951-0-40696-0
PAINETTU EU:SSA

Prologi

AAMUVARHAISELLA, VUOTTA AIEMMIN

Tämä tarina alkaa unesta, jossa ei sinänsä ole mitään erikoista. Vain käsi, joka sitkeästi ja rytmikkäästi hakkaa patjaa vanhassa huoneessa Lundagatanilla.

Silti se saa Lisbeth Salanderin nousemaan sängystä aamun vasta sarastaessa. Hän istuutuu tietokoneensa ääreen ja lähtee takaa-ajoon.

OSA I

Valvova silmä

1.–21. MARRASKUUTA

NSA, National Security Agency, on Yhdysvaltain kansallinen turvallisuusvirasto, joka toimii puolustusministeriön alaisuudessa. Sen pääkonttori sijaitsee Fort Meadessa Marylandissa, Patuxent-moottoritien varrella.

Perustamisestaan 1952 alkaen NSA on harjoittanut signaalitiedustelua – nykyään painopisteinä ovat tietoliikenne- ja puhelinverkot. Viraston toimivalta on laajentunut laajentumistaan, ja tällä hetkellä se salakuuntelee päivittäin yli kahtakymmentä miljardia puhelimitse ja tietoverkoissa käytävää keskustelua.

I

Marraskuun alku

Frans Balder oli aina pitänyt itseään surkeana isänä.

Vaikka hänen poikansa August oli jo kahdeksanvuotias, hän ei tähän mennessä ollut edes yrittänyt sovittaa itseään isän rooliin, eikä voinut sanoa tehtävän tuntuvan hänestä mukavalta nytkään. Hän kuitenkin katsoi, että se oli hänen velvollisuutensa. Poika voi huonosti hänen entisen vaimonsa ja tämän uuden miehenkuvatuksen, Lasse Westmanin, luona.

Niinpä Frans Balder oli jättänyt työnsä Silicon Valleyssa ja lentänyt kotiin, ja nyt hän seisoi tyrmistyksen vallassa Arlandan lentoasemalla odottamassa taksia. Sää oli kuin suoraan helvetistä. Sade ja myrskytuuli piiskasivat kasvoja, ja hän mietti sadatta kertaa, toimiko hän oikein vai ei.

Kaikista itsekeskeisistä sekopäistä juuri hän aikoi ruveta kokopäiväisäksi – oliko hullumpaa kuultu? Yhtä hyvin hän olisi voinut mennä töihin eläintarhaan. Hän ei tiennyt lapsista mitään eikä järin paljon elämästä ylipäätään, ja mikä kummallisinta: kukaan ei ollut pyytänyt häntä apuun. Lapsen äiti tai isoäiti ei ollut soittanut hänelle ja rukoillut, että hän hoitaisi velvollisuutensa.

Hän oli tehnyt ratkaisun itse ja aikoi nyt, vanhan huoltajuuspäätöksen vastaisesti ja ilman minkäänlaista ennakkovaroitusta, marssia ex-vaimonsa ovesta sisään ja käydä hakemassa poikansa. Siitä syntyisi varmasti melkoinen meteli. Hän saisi takuulla tur-

paansa siltä kirotulta Lasse Westmanilta. Mutta tilanne oli mikä oli, ja hän hyppäsi taksiin. Naiskuljettaja jauhoi kiivaasti purukumiaan ja yritti virittää keskustelua. Se ei olisi onnistunut hyvänäkään päivänä. Frans Balder ei harrastanut tyhjänpuhumista.

Hän vain istui takapenkillä ja ajatteli poikaansa ja kaikkea, mitä viime aikoina oli tapahtunut. August ei ollut ainoa eikä edes suurin syy siihen, että hän oli lähtenyt Solifonista. Hänen koko elämänsä oli käännekohdassa, ja hetken hän pohti, jaksaisiko hän todella. Matkalla Vasastaniin hänestä tuntui kuin veri olisi paennut suonista, ja hän joutui hillitsemään halunsa heittää hanskat tiskiin. Mutta enää ei voinut perääntyä.

Hän maksoi taksimatkan Torsgatanilla, kantoi matkatavaransa ulos autosta ja jätti ne porraskäytävään, alaoven viereen. Sitten hän lähti kävelemään portaita ylös mukanaan ainoastaan värikäs karttakuvioinen tyhjä matkalaukku, jonka hän oli ostanut San Francisco International -lentokentältä. Lopulta hän seisoi oven takana hengästyneenä puuskuttaen, ummisti silmänsä ja kävi mielessään läpi mahdollisia tappelu- ja raivokohtauksia, ja oikeastaan, hän ajatteli, voisiko heitä syyttää? Eihän kukaan noin vain ryntää sieppaamaan lasta kotiympäristöstään, kaikkein vähiten isä, joka on aiemmin osallistunut vain panemalla rahaa pankkitilille. Mutta tämä oli hätätapaus, niin hän asian ymmärsi, ja siksi hän kovetti mielensä ja soitti ovikelloa vaikka olisi mieluiten livennyt paikalta.

Ensin kukaan ei tullut avaamaan. Sitten ovi lennähti auki, ja eteisessä seisoi Lasse Westman intensiivisen sinisine silmineen ja massiivisine rintakehineen ja jättimäisine kourineen, jotka näyttivät siltä kuin ne olisi tehty ihmisten satuttamista varten ja joiden ansiosta hän sai usein näytellä pahista elokuvissa; tosin mikään rooli – niin Frans Balder ainakin vakaasti uskoi – ei ollut yhtä paha kuin se, jota hän näytteli normaalissa arjessa.

»Ei jumankauta», Lasse Westman sanoi. »Johan nyt. Nero itse kunnioittaa meitä vierailullaan.»

»Tulin hakemaan Augustia», Frans sanoi.

»Häh?»

»Aion ottaa hänet mukaani, Lars.»

»Et ole tosissasi.»

»En ole koskaan ollut näin tosissani», Frans yritti, ja samalla hetkellä hänen ex-vaimonsa Hanna ilmestyi esiin vinosti vasemmalla olevasta huoneesta, eikä tämä ollut enää yhtä kaunis kuin silloin aikoinaan. Siihen olivat syynä liian monet vastoinkäymiset, ja todennäköisesti myös liian monet savukkeet ja lasilliset. Siitä huolimatta hänet valtasi odottamaton hellyyden tunne, etenkin kun hän näki mustelman Hannan kaulassa, ja näytti siltä kuin ex-vaimo olisi halunnut toivottaa hänet tervetulleeksi sanomalla jotain ystävällistä. Suu ei kuitenkaan ehtinyt aueta.

»Minkä takia sinä nyt yhtäkkiä rupeat piittaamaan siitä pojasta?» Lasse Westman kysyi.

»Koska minulle riittää. August tarvitsee turvallisen kodin.»

»Ja sinäkö muka pystyt antamaan sen hänelle, senkin keksijäpelle? Milloin sinäkin olet muuta tehnyt kuin tuijottanut tietokonetta?»

»Olen muuttunut», Frans sanoi tuntien olonsa säälittäväksi, ei vain siksi että epäili, oliko oikeasti muuttunut yhtään.

Hän värähti Lasse Westmanin astuessa lähemmäs valtavana ja täynnä tukahdutettua raivoa. Niin musertavan selvästi hän oivalsi, ettei hänellä olisi mitään jakoa moista mielipuolta vastaan ja että koko idea oli ollut päätön alusta saakka. Mutta ihme kyllä raivokohtausta ei tullutkaan, Lasse Westman ei räjähtänyt, hymyili vain ilottomasti ja sanoi:

»No mutta sehän on hienoa!»

»Miten niin?»

»Jo oli korkea aikakin, vai mitä, Hanna? Vihdoin herra Kiireinenkin on valmis ottamaan vastuuta. Bravo, bravo!» Lasse Westman jatkoi ja taputti käsiään teatraalisesti – jälkeenpäin Frans Balderia pelotti kaikkein eniten juuri se, miten kepeästi he päästivät pojan lähtemään.

Vastustelematta muuten kuin korkeintaan muodon vuoksi he antoivat hänen ottaa pojan mukaansa. Ehkä August oli heille pelkästään rasite. Hanna loi Fransiin katseita, joita tämä ei osannut tulkita, ja hänen kätensä tärisivät ja hän kiristeli leukojaan. Mutta hän kyseli aivan liian vähän. Hänenhän olisi pitänyt ristikuulustella lapsensa isää, esittää tuhansia vaatimusta ja varoituksia ja olla huolissaan pojan päivittäisistä rutiineista. Mutta hän sanoi vain:

»Oletko sinä nyt ihan varma tästä? Pärjäätkö sinä?»

»Olen ihan varma», Frans sanoi. Sitten he menivät Augustin huoneeseen, jolloin Frans näki poikansa ensimmäistä kertaa yli vuoteen, ja häntä hävetti.

Miten hän oli voinut hylätä tuollaisen lapsen? August näytti niin kauniilta ja kiehtovalta paksuine kiharine hiuksineen ja hentoine lapsenruumiineen, totisine sinisine silmineen, syventyneenä kokoamaan valtavan isoa palapeliä, joka esitti purjelaivaa. Pojan koko olemus tuntui huutavan »älkää häiritkö minua», ja Frans astui lähemmäs hitaasti, ikään kuin olisi lähestynyt jotakin vierasta ja arvaamatonta olentoa.

Hän kuitenkin onnistui vangitsemaan pojan huomion, ja poika tarttui hänen käteensä ja käveli hänen kanssaan ulos asunnosta. Hän ei koskaan unohtaisi sitä. Mitä Augustin mielessä liikkui? Mitä hän ajatteli? Hän ei katsonut Fransia eikä äitiään eikä tietenkään kiinnittänyt mitään huomiota hyvästeleviin sanoihin tai eleisiin. Seurasi vain isäänsä hissiin. Sillä sipuli.

August oli autistinen. Luultavasti myös vaikeasti kehitysvammainen, vaikka hänen tilastaan ei ollutkaan siltä osin täyttä varmuutta, ja kauempaa katsellessa olisi voinut kuvitella juuri päinvastaista. Hänen hienopiirteisistä, keskittyneistä kasvoistaan huokui kuninkaallinen ylevyys, tai ainakin sellainen vaikutelma, ettei hän viitsinyt liiemmin piitata ulkomaailmasta. Lähemmin tarkasteltuna hänen katsettaan näytti kuitenkin peittävän eräänlainen kalvo, eikä hän ollut sanonut vielä ensimmäistä sanaansa.

Kaikki ne ennusteet, joita hänelle oli kaksivuotiaana annettu, olivat siis jääneet toteutumatta. Niihin aikoihin lääkärit olivat arvelleet, että August todennäköisesti kuului siihen autistilapsien vähemmistöön, jolla ei ollut oppimisvaikeuksia, ja että hänen ennusteensa olisi melko hyvä, jos hän saisi intensiivistä käyttäytymisterapiaa. Mutta mikään ei ollut mennyt niin kuin oli toivottu, ja rehellisesti sanottuna Frans Balder ei tiennyt, mitä kaikille tuki- ja avustusyrityksille oli tapahtunut tai oliko poika edes saanut kouluopetusta. Frans oli elänyt omassa maailmassaan, paennut Yhdysvaltoihin ja joutunut törmäyskurssille joka ikisen kohtaamansa ihmisen kanssa.

Hän oli ollut idiootti. Mutta nyt hän maksaisi velkansa takaisin ja huolehtisi pojasta, ja hän todella aikoi panostaa tehtävään kaikkensa. Hän tilasi alan julkaisuja ja soitteli asiantuntijoille ja pedagogeille, ja sen verran kävi ilmi hyvin nopeasti, ettei hänen lähettämiään rahoja ollut käytetty Augustin hyväksi vaan ne oli tuhlattu johonkin muuhun, arvatenkin Lasse Westmanin ryyppyreissuihin ja pelivelkoihin. Poika oli jätetty käytännössä tuuliajolle, jämähtämään kaikessa rauhassa pakonomaisiin rutiineihinsa, minkä lisäksi hän oli varmasti kokenut jotain vielä paljon pahempaa – siinä syy, miksi Frans oli palannut kotiin.

Psykologi oli soittanut hänelle huolestuneena selittämättömistä mustelmista pojan kehossa, ja myös Frans oli nähnyt ne. Niitä

oli ollut pitkin ja poikin Augustin käsivarsissa ja jaloissa ja rintakehässä ja hartioissa. Hannan mukaan poika oli aiheuttanut ne itse heiluttaessaan kehoaan rajusti edestakaisin. Frans Balderkin pääsi toki todistamaan vastaavanlaista kohtausta heti toisena päivänä, ja se säikäytti hänet suunniltaan. Mutta silti hän oli sitä mieltä, etteivät kohtaukset selittäneet mustelmia.

Koska hän epäili väkivaltaa, hän pyysi apua yleislääkäriltä ja entiseltä poliisilta, jotka kumpikin olivat hänen henkilökohtaisia tuttujaan, ja vaikka he eivät kyenneetkään aukottomasti vahvistamaan hänen epäilyksiään, hänen huolensa kasvoi hetki hetkeltä, ja hän laati kasapäin muistioita ja ilmoituksia. Hän keskittyi kirjoittamiseen niin, että lähes unohti pojan. Hän huomasi miten helppo poika oli unohtaa. Enimmän aikaa August istui lattialla huoneessa, jonka Frans oli sisustanut häntä varten Saltsjöbadenissa sijaitsevaan taloonsa; huoneen ikkunat antoivat merelle päin, ja poika kokosi palapelejään, toivottoman vaikeita palapelejä joissa oli satoja paloja, jotka hän liitti toisiinsa virtuoosimaisen taidokkaasti vain hajottaakseen ne taas ja aloittaakseen alusta.

Alussa Frans oli katsellut poikaa haltioituneena. Hänestä oli tuntunut kuin hän olisi seurannut suurta taiteilijaa työssään. Hetkittäin hän kuvitteli että poika saattaisi milloin tahansa nostaa katseensa ja sanoa hänelle jotain aikuismaisen syvällistä. Mutta August ei puhua pukahtanut, ja jos hän nosti katseensa palapelistä, se suuntautui vinosti Fransin ohi kohti ikkunaa ja vedenpinnasta heijastuvaa auringonpaistetta, ja lopulta Frans jätti hänet rauhaan. August sai istuskella yksin, ja totuuden nimissä Frans vei häntä harvoin uloskaan, edes omalle pihalle.

Virallisestihan Frans ei olisi saanut pitää poikaa luonaan, eikä hän halunnut riskeerata mitään ennen kuin asiat olisivat juridiselta kannalta kunnossa, joten hän antoi taloudenhoitajansa Lottie Raskin huolehtia kaupassakäynnistä – ja ruoanlaitosta ja siivouksesta.

Frans Balderin taidot niillä osa-alueilla eivät olleet kehuttavat. Hän tiesi kaiken tietokoneista ja algoritmeista, mutta muusta hän ei sitten tiennytkään, ja mitä pidemmälle aika kului, sitä suuremman osan siitä hän käytti tietokoneisiinsa ja algoritmeihinsa sekä lisäksi kirjeenvaihtoon lakimiesten kanssa, ja yönsä hän nukkui yhtä huonosti kuin Yhdysvalloissakin.

Vakavat syytökset ja myrskyisät riidat odottivat aivan nurkan takana, ja hän joi joka ilta pullollisen punaviiniä, useimmiten Amaronea, mikä ei varsinaisesti auttanut, paitsi hetken aikaa. Hänen vointinsa huononi huononemistaan, ja hän unelmoi siitä että voisi haihtua savuna ilmaan tai kadota pois ihmisten ilmoilta, jonnekin mistä säännöt ja lakipykälät eivät tavoittaisi häntä. Mutta sitten eräänä marraskuisena lauantaina tapahtui jotain. Oli kylmä ja tuulinen ilta, ja hän käveli Augustin kanssa Ringvägenillä Söderin kaupunginosassa ja paleli.

He olivat olleet päivällisellä Farah Sharifin luona Zinkens vägillä, ja Augustin olisi pitänyt olla nukkumassa jo ajat sitten. Mutta päivällinen oli venynyt, ja Frans Balder oli puhunut aivan liikaa sivu suunsa. Farah Sharifilla oli sellainen kyky. Hän sai ihmiset avautumaan. Hän ja Frans olivat tunteneet toisensa pitkään, siitä asti kun he olivat opiskelleet yhtä aikaa tietotekniikkaa Lontoon Imperial Collegessa, ja nykyään Farah oli Ruotsissa yksi niistä harvoista, jotka ylsivät Fransin tasolle tai pystyivät edes jotakuinkin kelvollisesti seuraamaan hänen ajatustenkulkuaan, ja Fransista tuntui äärettömän vapauttavalta olla jonkun sellaisen ihmisen seurassa, joka ymmärsi.

Lisäksi hän tunsi vetoa Farahia kohtaan mutta ei useista yrityksistä huolimatta ollut koskaan onnistunut viettelemään tätä. Frans Balder ei ollut mikään hurmuri. Tänä iltana hän oli kuitenkin saanut jäähyväishalauksen, joka oli melkein edennyt suudelmaksi, ja hän piti sitä merkittävänä edistysaskeleena ja ajatteli sitä kävellessään Augustin kanssa Zinkensdammin urheilupuiston ohi.

Frans päätti järjestää lapsenvahdin seuraavaksi kerraksi, jolloin kenties…? Jostain kuului koiran haukuntaa. Naisääni kiljui hänen takanaan, ilosta tai järkytyksestä, oli vaikea päätellä kummasta, ja hän tähyili kohti Hornsgatanin risteystä, mistä hän ajatteli napata taksin, elleivät he sitten ajaisi metrolla Slusseniin. Ilmassa oli sateen tuntua ja suojatiellä valo vaihtui juuri punaiseksi, ja kadun toisella puolella seisoi nelikymppinen mies, jossa oli jotain hämärästi tuttua, ja samalla hetkellä Frans tarttui Augustia kädestä.

Hän halusi varmistaa, että poika pysyisi jalkakäytävällä, ja silloin hän tunsi sen: Augustin käsi oli jännittynyt aivan kuin hän olisi reagoinut voimakkaasti johonkin. Myös pojan katse näytti kirkkaalta ja terävöityneeltä, kalvo oli hälvennyt hänen silmistään kuin taikaiskusta. Yhtäkkiä hän ei enää tuijottanutkaan sisäänpäin vaan tuntui sen sijaan oivaltaneen jotakin syvällisempää ja suurempaa kuin kaikki muut, jotka näkivät risteyksen ja suojatien, ja siksi Frans ei reagoinut vaikka valo vaihtui vihreäksi.

Hän antoi Augustin seistä rauhassa paikallaan ja tarkkailla edessään avautuvaa näkyä, ja ymmärtämättä, mistä se johtui, hän joutui suuren mielenliikutuksen valtaan, mikä ihmetytti häntä kovasti. Sehän oli vain katse, ei mitään sen kummempaa, eikä edes erityisen valoisa taikka iloinen katse. Silti se herätti Fransin mielessä jonkin etäisen, pitkään uinuneen muiston, ja ensimmäistä kertaa aikoihin hän näki aitoja toivon pilkahduksia.

2

20. marraskuuta

Mikael Blomkvist oli nukkunut vain pari tuntia, ainoastaan siitä syystä että hän oli maannut valveilla ja lukenut Elizabeth Georgen dekkaria. Ei tietenkään kovin viisasta. Aamupäivällä aikakauslehtiguru Ove Levin Serner Mediasta oli tulossa kertomaan *Millenniumiin* liittyvistä suunnitelmista, joten Mikaelin olisi pitänyt olla pirteä ja taisteluvalmis.

Mutta häntä ei huvittanut olla järkevä. Hän tunsi kaiken olevan itseään vastaan ja nousi haluttomasti ja valmisti kupillisen erityisen vahvaa cappuccinoa Jura Impressa X7:llään, laitteella, joka oli aikoinaan toimitettu hänelle kotiin saatesanoin »Enhän minä tuollaista osaa käyttää, sanot tietysti», mutta joka nyt jökötti hänen keittiössään kuin parempien aikojen muistolle pystytettynä monumenttina. Hän ei ollut enää pitänyt yhteyttä kahviautomaatin lähettäjään, eikä hän myöskään kokenut työtään erityisen innostavaksi.

Kuluneen viikonlopun aikana hän oli jopa harkinnut, pitäisikö hänen vaihtaa työpaikkaa, mikä oli Mikael Blomkvistin kaltaiselle miehelle suorastaan mullistava ajatus. *Millennium* oli ollut hänen koko elämänsä, hänen suuri intohimonsa, ja moni parhaista ja dramaattisimmista asioista, mitä hänelle oli tapahtunut, oli juuri lehden ansiota. Mutta mikään ei ollut ikuista, ehkei edes rakkaus *Millenniumia* kohtaan, eivätkä ajat muutenkaan olleet otolliset tutkivaan journalismiin keskittyvän lehden omistamiselle.

Kaikki julkaisut, jotka tavoittelivat jotain suurta ja kunnianhimoista, olivat hätää kärsimässä, eikä hän voinut olla ajattelematta, että vaikka hänen visionsa *Millenniumista* olikin kaunis ja jollain korkeammalla tasolla tosi, se ei välttämättä riittäisi pitämään lehteä hengissä. Hän meni olohuoneeseen kahvia siemaillen ja katseli ikkunasta näkyvää Riddarfjärdeniä. Näytti siltä kuin ulkona olisi riehunut myrsky.

Intiaanikesä, joka oli jatkunut pitkälle lokakuuhun ja pitänyt kaupungin terassit auki huomattavasti myöhempään kuin yleensä, oli vaihtunut suorastaan helvetillisiin tuulenpuuskiin ja rankkasateisiin, ja kaduilla ihmiset puskivat eteenpäin kaksinkerroin kumartuneina. Mikael ei ollut käynyt viikonloppuna kertaakaan ulkona, mikä ei tosin johtunut pelkästään säästä. Hän oli suunnitellut väkevää vastaiskua, mutta kaikki yritykset olivat valuneet hiekkaan, eikä se ollut lainkaan hänen tapaistaan, ei kumpikaan edellä mainituista.

Hän ei ollut mikään altavastaaja, jonka olisi aina pitänyt antaa takaisin, ja monista muista Ruotsin median toimittajalegendoista poiketen hänellä ei ollut suhteettomaksi paisunutta itsetuntoa, jota olisi pitänyt jatkuvasti ruokkia ja vahvistaa. Toisaalta hänellä oli takanaan muutamia vastoinkäymisten täyttämiä vuosia, ja vain vajaa kuukausi sitten taloustoimittaja William Borg oli julkaissut Serner-konsernin omistamassa *Business Life* -lehdessä artikkelin otsikolla »Aika on ajanut Mikael Blomkvistin ohi».

Se, että artikkeli ylipäätään kirjoitettiin ja että siitä tehtiin niin suuri numero, oli tietenkin vain osoitus Blomkvistin edelleen vahvasta asemasta, eikä kukaan myöskään väittänyt, että juttu olisi ollut erityisen taitavasti muotoiltu tai omaperäinen. Se olisi pitänyt voida kuitata helposti kateellisen kollegan panetteluksi. Mutta jostain syystä, joka ei ollut vielä täysin selvinnyt, sen merkitys tuntui kasvavan koko ajan, ja se oli mahdollisesti tulkittavissa alku-

sysäykseksi keskustelulle toimittajan ammatista – siitä pitäisikö toimittajan »Blomkvistin lailla taukoamatta etsiä epäkohtia elinkeinoelämästä ja takertua jämähtäneeseen seitsemänkymmentäluvun journalistiikkaan» vai William Borgin itsensä tavoin »heittää epäluulot romukoppaan ja nähdä, mikä valtava merkitys on niillä eturivin yrittäjillä, jotka ovat saaneet Ruotsin uudestaan käyntiin».

Vähä vähältä keskustelu kuitenkin karkasi aivan muihin asioihin, ja jotkut väittivät pahansuovasti, ettei Blomkvist suinkaan sattumalta ollut ajautunut viime vuosina vastavirtaan, vaan kaikki johtui siitä että »hän olettaa suuryhtiöiden olevan täynnä pelkkiä roistoja», minkä vuoksi hänen jutuistaan »tulee aina liian mustavalkoisia». Sellainen kostautuu ajan mittaan, sanottiin. Jopa vanha arkkirikollinen Hans-Erik Wennerström, jonka kuoleman Blomkvistin väitettiin aiheuttaneen hiostuksellaan, sai hieman sympatiaa osakseen, ja vaikka vakavasti otettavat tiedotusvälineet pysyttelivät keskustelun ulkopuolella, häntä tulitettiin sosiaalisessa mediassa joka suunnasta, eivätkä mustamaalaajat olleet pelkästään taloustoimittajia ja elinkeinoelämän edustajia, joilla kaikilla oli syynsä iskeä vihollisen kimppuun hetkellä, jolloin tämä näytti olevan alakynnessä.

Myös joukko nuorempia kirjoittajia näki mainion tilaisuuden profiloitua ja ryhtyi huomauttelemaan, ettei Mikael Blomkvistin ajattelu ollut kovin modernia, eikä hän ollut Twitterissä eikä Facebookissa – itse asiassa hän oli pelkkä reliikki menneiltä ajoilta, jolloin rahat riittivät ties millaisten pölyisten paperikasojen plaraamiseen. Tai sitten ihmiset intoutuivat huvittelemaan keksimällä hassuja hashtageja, kuten #muinoinblomkvistinaikaan. Ylipäätään koko touhu oli silkkaa idioottimaista sanahelinää, eikä sellainen soopa kiinnostanut häntä pätkän vertaa, tai ainakaan hän ei alentunut kommentoimaan sitä.

Toisaalta tilannetta ei lainkaan helpottanut se, ettei hän ollut saanut aikaan hyvää juttua Zalatšenko-kuvion jälkeen ja että *Mil-*

lennium oli aidosti kriisissä. Levikki oli yhä melko hyvä, kaksikymmentäyksituhatta tilaajaa. Mutta mainostulot olivat laskeneet hälyttävästi eivätkä menestyskirjatkaan tuoneet lisätuloja, ja koska Harriet Vanger, yksi osaomistajista, ei pystynyt sijoittamaan lehteen enää lisää pääomaa, hallitus oli Mikaelin tahdon vastaisesti antanut Sernerin, norjalaisen lehti-imperiumin, hankkia omistukseensa kolmekymmentä prosenttia osakkeista. Se ei ollut niin hienoa kuin miltä se kuulosti, tai miltä se oli ainakin alkuun vaikuttanut. Serner julkaisi sekä viikko- että iltapäivälehtiä ja omisti ison treffisivuston ja kaksi maksullista tv-kanavaa ja Norjan ykkössarjassa pelaavan jalkapallojoukkueen, eikä sillä olisi pitänyt olla mitään tekemistä *Millenniumin* kaltaisen julkaisun kanssa.

Sernerin edustajat – toimituspäällikkö Ove Levin etunenässä – olivat kuitenkin vakuuttaneet, että konserni tarvitsi lippulaivaa julkaisuilleen ja että »kaikki» johtoryhmän jäsenet ihailivat *Millenniumia* eivätkä toivoneet muuta kuin että lehti pysyisi samanlaisena kuin ennenkin. »Me emme ole täällä tekemässä rahaa!» kuten Levin sanoi. »Me haluamme saada aikaan jotain tärkeää», ja heti tämän sanottuaan hän oli huolehtinut siitä, että lehden budjetti kasvoi merkittävästi.

Aluksi Serner ei puuttunutkaan toimituksellisiin asioihin. Töitä jatkettiin entiseen malliin, vaikkakaan ei enää yhtä säästeliäästi, ja toimituskunnan keskuudessa virisi toiveikas tunnelma, joka tarttui hetkittäin myös Mikael Blomkvistiin. Hänestä tuntui, että hän sai kerrankin keskittyä toimittajan työhön joutumatta murehtimaan talousasioista. Mutta suunnilleen niihin aikoihin kun Blomkvistin ajojahti käynnistyi – hän ei lakkaisi koskaan epäilemästä, että konserni päätti hyötyä tilanteesta – äänensävy muuttui ja painostus alkoi.

Luonnollisesti, Levin sanoi, lehti jatkaisi syväluotaavaa journalismiaan, kirjallisesti korkeatasoista kerrontaansa, sosiaalista paa-

tostaan, kaikkea sellaista. Mutta eihän kaikkien artikkelien tarvinnut käsitellä talousmaailman epäkohtia, epäoikeudenmukaisuutta ja poliittisia skandaaleja. Myös pintaliitoelämästä – julkkiksista ja ensi-illoista – voi tehdä loistavaa journalismia, hän sanoi ja jatkoi puhumalla innostuneesti *Vanity Fairista* ja *Esquiresta*, jotka ilmestyivät USA:ssa, ja Gay Talesen klassisesta Sinatra-potretista »Frank Sinatra has a Cold», ja Norman Mailerista ja Truman Capotesta ja Tom Wolfesta ja ties kenestä.

Mikael Blomkvistillä ei oikeastaan ollut mitään vastaansanomista, ei silloin. Hän oli itse vain puoli vuotta aiemmin kirjoittanut laajan reportaasin paparazzi-ilmiöstä, ja mikäli hän löytäisi hyvän ja vakavasti otettavan näkökulman, hän voisi laatia potretin kenestä tahansa höyhensarjalaisesta. Aihe ei ratkaise, onko journalistiikka hyvää vai ei, hänellä oli myös tapana sanoa. Tärkeintä on suhtautumistapa. Ei, hän karsasti sitä kaikkea mikä välittyi rivien välistä: tämä oli vasta alkua, pahempaa oli tulossa, ja pian *Millennium* olisi samassa asemassa kuin konsernin muutkin lehdet, mikä tarkoittaisi että sitä voisi muokata ja uudistaa, kunnes siitä tulisi riittävän kannattava – ja alkuperäinen idea vesittyisi täysin.

Joten kuultuaan, että Ove Levin oli palkannut konsultin ja teettänyt useita markkinatutkimuksia, joiden tulokset hän aikoi esitellä maanantaina, Mikael oli häipynyt töistä perjantaina kesken iltapäivän ja istunut kotona pitkään kirjoituspöytänsä ääressä tai maannut sängyssä ja muotoillut erilaisia palopuheita siitä, miksi *Millenniumin* pitäisi saada säilyttää visionsa: Esikaupungeissa mellakoidaan. Avoimesti muukalaisvihamielisellä puolueella on iso rooli valtiopäivillä. Suvaitsemattomuus kasvaa. Fasismi on työntämässä päätään esiin, ja joka puolella on asunnottomia ja kerjäläisiä. Ruotsista on monessa mielessä tullut häpeäyhteiskunta. Hän kirjoitti hienoja ja yleviä sanoja ja koki haaveissaan monta upeaa voitonhetkeä, joissa hän vakuuttavia totuuksia laukomalla sai koko

toimituksen ja Serner-konsernin heräämään harhakuvitelmistaan ja seuraamaan häntä yhtenäisenä rivistönä.

Mutta kun hän tuli järkiinsä, hän tajusi miten vähän sellaiset sanat painavat, ellei kukaan usko niihin taloudellisessa mielessä. Money talks, bullshit walks, ja sitä rataa. Tärkeintä oli tehdä lehdestä kannattava. Sen jälkeen sillä olisi vapaus ruveta muuttamaan maailmaa. Niin homma toimi, ja vihaisten puheiden sijaan Mikael alkoi miettiä, voisiko kehitellä jostain hyvän jutun. Toivo raskaansarjan paljastuksesta saattaisi kenties kasvattaa toimituskunnan itseluottamusta niin, että he vähät välittäisivät Levinin tutkimuksista ja ennusteista, joiden mukaan *Millenniumin* idea oli vanhentunut, tai mitä ikinä Ove aikoikaan sanoa.

Isosta skuupistaan lähtien Blomkvist oli ollut eräänlainen uutistoimisto. Hän sai päivittäin vihjeitä erilaisista epäkohdista ja hämäräbisneksistä. Suurin osa oli suoraan sanottuna pelkkää paskaa. Jääräpäät, salaliittoteoreetikot, huijarit ja besserwisserit kertoivat mitä uskomattomimpia tarinoita, jotka eivät kestäneet pienintäkään tarkastelua tai olleet riittävän kiinnostavia, jotta niistä olisi voinut kirjoittaa artikkelin. Toisinaan taas jonkin täysin typerältä kuulostavan tai arkisen aiheen taakse kätkeytyi kertakaikkisen mahtava juttu. Simppelistä vakuutustapauksesta tai katoamisilmoituksesta saattoi kasvaa esiin suuri, yleisinhimillinen kertomus. Koskaan ei voinut tietää varmasti. Kaikki vihjeet oli selvitettävä järjestelmällisesti ja avoimin mielin, ja lauantaiaamuna hän istahtikin kannettavan tietokoneensa ääreen muistikirja edessään ja ryhtyi käymään läpi kaikkea mitä siellä oli.

Hän jatkoi uurastusta viiteen saakka iltapäivällä, ja toki hänen silmiinsä sattui yhtä ja toista, joka olisi kymmenen vuotta sitten saanut hänet innostumaan, mutta enää se ei herättänyt minkäänlaisia tunteita – klassinen ongelma, hän jos kuka tiesi sen. Muutamassa kymmenessä vuodessa hän oli nähnyt ammatissaan lähes

MIKAEL BLOMKVISTIN JA LISBETH SALANDERIN TIET KOHTAAVAT VUOSIEN JÄLKEEN

Millennium-lehdellä on uusi omistaja.
Pahat kielet väittävät, että Mikael Blomkvistin ote on lipeämässä ja että hän harkitsee uranvaihtoa.

Eräänä myöhäisiltana Blomkvist saa puhelun Frans Balderilta, mieheltä joka kuuluu kovimpiin nimiin tekoälytutkimuksen maailmassa. Balder väittää tietävänsä jotain tulenarkaa Yhdysvaltain tiedustelutoiminnasta. Lisäksi hän kertoo olleensa yhteydessä nuoreen hakkerinaiseen, joka muistuttaa kovasti erästä Mikael Blomkvistin hyvin tuntemaa henkilöä.

#kirja
WWW.KIRJA.FI

9 789510 406960

84.2 ISBN 978-951-0-40696-0

1878 WSOY